

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України

від 22 вересня 2005 року N 2902-IV,
від 24 вересня 2008 року N 586-VI,
від 2 грудня 2010 року N 2756-VI,
від 17 лютого 2011 року N 3045-VI,
від 2 червня 2011 року N 3462-VI,
від 5 липня 2011 року N 3565-VI,
від 7 липня 2011 року N 3610-VI,
від 5 липня 2012 року N 5090-VI,
від 2 жовтня 2012 року N 5316-VI,
від 16 жовтня 2012 року N 5459-VI

(З 5 лютого 2013 року до цього Закону будуть внесені зміни, передбачені підпунктами 13 - 21 пункту 2 розділу I Закону України від 5 липня 2012 року N 5090-VI)

(У тексті Закону слова "ліміт відповідальності страховика" у всіх відмінках замінено словами "страхова сума" у відповідному відмінку, а слово "директор" у всіх відмінках - словами "генеральний директор" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 5 липня 2012 року N 5090-VI)

(У тексті Закону слова "Державтоінспекція МВС України" та "підрозділи Державтоінспекції МВС" в усіх відмінках і числах замінено словами "відповідні підрозділи МВС України" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом України від 16 жовтня 2012 року N 5459-VI)

Цей Закон регулює відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі - обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності) і спрямований на забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну потерпілих при експлуатації наземних транспортних засобів на території України.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1.1. страхувальники - юридичні особи та дієздатні громадяни, що уклали із страховиками договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю, майну третіх осіб під час експлуатації наземного транспортного засобу;

1.2. страховики - страхові організації, що мають право на здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів відповідно до вимог, встановлених цим Законом та [Законом України "Про страхування"](#);

1.3. потерпілі - юридичні та фізичні особи, життю, здоров'ю та/або майну яких заподіяна шкода внаслідок дорожньо-транспортної пригоди з використанням транспортного засобу;

(пункт 1.3 статті 1 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

1.4. особи, відповідальність яких застрахована, - страхувальник та інші особи, які правомірно володіють забезпеченим транспортним засобом. Володіння забезпеченим транспортним засобом вважається правомірним, якщо інше не встановлено законом або рішенням суду;

(пункт 1.4 статті 1 у редакції Законів України від 17.02.2011 р. N 3045-VI, від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

1.5. наземні транспортні засоби (далі - транспортні засоби) - це пристрої, призначені для перевезення людей та/або вантажу, а також встановленого на ньому спеціального обладнання чи механізмів, які підлягають державній реєстрації та обліку у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України (далі - відповідні підрозділи МВС України) та/або допущені до дорожнього руху, а також ввезені на митну територію України для тимчасового користування, зареєстровані в інших країнах;

(абзац перший пункту 1.5 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5459-VI)

У цьому Законі не вважається транспортним засобом пристрій, який підпадає під ознаки, зазначені у цьому пункті, але щодо якого не встановлено коригуючий коефіцієнт залежно від типу транспортного засобу.

(пункт 1.5 статті 1 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

1.6. власники транспортних засобів - юридичні та фізичні особи, які відповідно до законів України є власниками або законними володільцями (користувачами) наземних транспортних засобів на підставі права власності, права господарського відання, оперативного управління, на основі договору оренди або правомірно експлуатують транспортний засіб на інших законних підставах;

(пункт 1.6 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.07.2011 р. N 3565-VI)

1.7. забезпечений транспортний засіб - транспортний засіб, зазначений у чинному договорі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, за умови його експлуатації особами, відповідальність яких застрахована;

(пункт 1.7 статті 1 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

1.8. страховий поліс - єдина форма внутрішнього договору страхування, яка посвідчує укладення такого договору;

(пункт 1.8 статті 1 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

1.9. бонус-малус - коригуючий коефіцієнт, за допомогою якого страховик коригує страхову премію залежно від того, чи були страхові випадки по відношенню до об'єкта страхування у певному проміжку часу;

(пункт 1.9 статті 1 у редакції Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

1.10. Уповноважений орган - національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг;

(пункт 1.10 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3610-VI)

1.11. страховий сертифікат "Зелена картка" - страховий сертифікат єдиної форми, що застосовується в країнах - членах міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка", які зазначені і не викреслені у такому сертифікаті;

1.12. дорожньо-транспортна пригода - подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або поранені люди чи завдані матеріальні збитки.

(статтю 1 доповнено пунктом 1.12 згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 2. Законодавство про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

2.1. Відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів регулюються [Конституцією України](#), [Цивільним кодексом України](#), [Законом України "Про страхування"](#), цим та іншими законами України і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них. Якщо норми цього

Закону передбачають інше, ніж положення інших актів цивільного законодавства України, то застосовуються норми цього Закону.

(пункт 2.1 статті 2 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

2.2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то на території України застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Мета здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників.

Стаття 4. Суб'єкти обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

Суб'єктами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є страхувальники та інші особи, відповідальність яких застрахована, страховики, Моторне (транспортне) страхове бюро України (далі - МТСБУ), потерпілі.

(стаття 4 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 5. Об'єкт обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та умови відшкодування шкоди

Об'єктом обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з відшкодуванням особою, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, шкоди, заподіяної життю, здоров'ю, майну потерпілих внаслідок експлуатації забезпеченого транспортного засобу.

Розділ II. УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРІВ ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Стаття 6. Страховий випадок

Страховим випадком є дорожньо-транспортна пригода, що сталася за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок якої настає цивільно-правова відповідальність особи, відповідальність якої застрахована, за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілого.

(стаття 6 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 7. Визначення розміру страхового платежу

7.1. Розмір страхового платежу (внеску, премії) встановлюється страховиком самостійно шляхом добутку розміру базового страхового платежу та значень відповідних коригуючих коефіцієнтів, що затверджуються відповідно до пункту 7.2 цієї статті, а також з урахуванням положень пункту 13.2 статті 13 цього Закону. Страховику забороняється встановлювати або пропонувати встановити розмір страхового платежу, розрахований в інший спосіб.

7.2. Розмір базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування затверджуються Уповноваженим органом за поданням МТСБУ. Пропозиції МТСБУ щодо розміру базового страхового платежу та значень коригуючих коефіцієнтів підтверджуються актуарними розрахунками з урахуванням рівня збитковості даного виду страхування в цілому по галузі за останній розрахунковий період, який становить не менше року, та статистичних даних. Якщо Уповноважений орган протягом 60 календарних днів з дня внесення МТСБУ пропозиції не затвердив розмір базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування, діють попередні коригуючі коефіцієнти, порядок їх застосування та розмір базового страхового платежу.

7.3. Для договорів міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів Кабінет Міністрів України встановлює максимальні розміри страхових платежів, у межах яких МТСБУ встановлює обов'язкові для своїх повних членів єдині розміри страхових платежів за такими договорами.

(стаття 7 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 8. Бонус-малус

8.1. Для заохочення безаварійної експлуатації транспортних засобів, при укладанні договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності більше ніж на півроку, страховики мають право застосовувати коригуючий коефіцієнт залежно від наявності чи відсутності страхових випадків з вини осіб, відповідальність яких застрахована, в період дії попередніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (бонус-малус), який розраховується кожним із страховиків з урахуванням положень пункту 7.1 статті 7 цього Закону.

Клас на початок строку страхування	Коригуючий коефіцієнт	Клас по закінченню строку страхування з урахуванням наявності страхових випадків з вини страхувальника			
		0 страхових виплат	1 страхова виплата	2 страхові виплати	3 страхові виплати
М	2.45	0	М	М	М
0	2.3	1	М	М	М
1	1.55	2	М	М	М
2	1.4	3	1	М	М
3	1	4	1	М	М
4	0.95	5	2	М	М

5	0.9	6	3	1	M
6	0.85	7	4	1	M
7	0.8	8	4	1	M
8	0.75	9	5	2	M
9	0.7	10	5	2	1
10	0.65	11	6	2	1
11	0.6	12	6	2	1
12	0.55	13	6	2	1
13	0.5	13	7	2	1

(пункт 8.1 статті 8 у редакції Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

8.2. При укладанні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страхувальнику присвоюється клас залежно від частоти страхових випадків, які виникли з вини особи, відповідальність якої застрахована.

8.3. При укладанні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності вперше страхувальнику присвоюється клас 3.

8.4. Залежно від кількості страхових випадків, які виникли у період дії попередніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності при укладанні з ним такого договору на новий строк, застосовується підвищуючий коефіцієнт страхового тарифу з присвоєнням більш низького класу до найнижчого - М чи з урахуванням безаварійної експлуатації транспортного засобу та при відсутності страхових випадків, які виникли з вини страхувальника, - понижуючий коефіцієнт з присвоєнням більш високого класу.

8.5. Значення цього коригуючого коефіцієнта та порядок його застосування можуть переглядатися Уповноваженим органом відповідно до пункту 7.2 статті 7 цього Закону.

(статтю 8 доповнено пунктом 8.5 згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 9. Страхова сума

9.1. Страхова сума - це грошова сума, у межах якої страховик зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування.

9.2. Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну майну потерпілих, становить 50 тисяч гривень на одного потерпілого.

У разі якщо загальний розмір шкоди за одним страховим випадком перевищує п'ятикратну страхову суму, відшкодування кожному потерпілому пропорційно зменшується.

9.3. Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих, становить 100 тисяч гривень на одного потерпілого.

9.4. Страхові виплати за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності обмежуються страховими сумами, які діяли на дату укладення договору та зазначені в договорі страхування.

9.5. Розміри страхових сум переглядаються Уповноваженим органом відповідно до рівня інфляції та індексу споживчих цін.

(стаття 9 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 10. Види договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та територія дії договорів

10.1. Відповідно до цього Закону укладаються такі види договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності:

внутрішній договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (далі - внутрішній договір страхування);

договір міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (далі - договір міжнародного страхування).

10.2. Внутрішні договори страхування діють виключно на території України.

10.3. Договори міжнародного страхування діють на території країн, зазначених у таких договорах. Договори міжнародного страхування, які діють на території країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка", посвідчуються відповідним уніфікованим сертифікатом "Зелена картка", що визнається і діє в цих країнах.

10.4. Під час в'їзду на територію України власник транспортного засобу, який зареєстрований в іншій країні, зобов'язаний мати на весь термін перебування такого транспортного засобу на території України сертифікат міжнародного автомобільного страхування "Зелена картка" або внутрішній договір страхування цивільно-правової відповідальності.

Стаття 11. Інформація про договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

Страховик подає інформацію про укладені та достроково припинені договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до централізованої бази даних у порядку, встановленому у [положенні](#) про централізовану базу даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, яке затверджується Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

Стаття 12. Встановлення франшизи

12.1. Розмір франшизи при відшкодуванні шкоди, заподіяної майну потерпілих, встановлюється при укладанні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності і не може перевищувати 2 відсотки від страхової суми, в межах якого відшкодовується збиток, заподіяний майну потерпілих.

Страхове відшкодування завжди зменшується на суму франшизи, розрахованої за правилами цього підпункту.

12.2. Франшиза при відшкодуванні шкоди, заподіяної життю та/або здоров'ю потерпілих, не застосовується.

Стаття 13. Особливості страхування цивільно-правової відповідальності окремих категорій громадян України

13.1. Учасники бойових дій та інваліди війни, що визначені законом, інваліди I групи, які особисто керують належними їм транспортними засобами, а також особи, що керують транспортним засобом, належним інваліду I групи, у його присутності, звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на території України. Відшкодування збитків від дорожньо-транспортної пригоди, винуватцями якої є зазначені особи, проводить МТСБУ у порядку, визначеному цим Законом.

13.2. Розмір страхового платежу за одним внутрішнім договором страхування зменшується на 50 відсотків, за умови, що страхувальником є громадянин України - учасник війни, інвалід II групи, особа, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесена до I або II категорії, пенсіонер, а забезпечений транспортний засіб має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних включно та належить цьому громадянину на праві власності. Зазначена пільга надається за умови особистого керування таким транспортним засобом особою, яка належить до визначених у цьому пункті категорій громадян України, без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів або вантажу.

(пункт 13.2 статті 13 у редакції
Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

(стаття 13 у редакції Закону
України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

Стаття 14. Забезпечення права страхувальника щодо вибору страховика

14.1. Страхувальник має право вибору страховика для укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

14.2. Страховик не може відмовити будь-якому страхувальнику в укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

(пункт 14.2 статті 14 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

14.3. Нав'язування послуг окремих страховиків органами державної влади та управління при укладанні договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів забороняється.

14.4. Забороняється укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в місцях проведення реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів та оформлення дозвільних документів, у місцях контролю наявності страхових полісів, крім пунктів пропуску через державний кордон України.

Укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється у порядку, визначеному Уповноваженим органом.

(пункт 14.4 статті 14 у редакції Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

Стаття 15. Виключена

(стаття 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, виключена згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 16. Використання страхових сертифікатів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка"

У разі виїзду транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, до країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка" власник такого транспортного засобу зобов'язаний мати чинний договір міжнародного страхування, посвідчений відповідним уніфікованим страховим сертифікатом "Зелена картка".

Виїзд з України до країн - членів міжнародної системи автострахування "Зелена картка" транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, у разі відсутності договору міжнародного страхування, укладеного зі страховиком - повним членом МТСБУ і посвідченого відповідним уніфікованим страховим сертифікатом "Зелена картка", забороняється.

(статтю 16 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 17. Укладання договору страхування

17.1. Страховики зобов'язані укладати договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (внутрішній договір страхування, міжнародний договір страхування, міжнародний договір "Зелена картка") відповідно до цього Закону та чинного законодавства України.

Внутрішні договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності укладаються строком на один рік.

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на строк менший, ніж один рік, але не менш як на 15 днів допускається виключно щодо транспортних засобів: незареєстрованих - на час до їх реєстрації, тимчасово зареєстрованих - на час до їх постійної реєстрації, зареєстрованих на території іноземних держав - на час їх перебування на території України.

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Міжнародний договір "Зелена картка" може укладатися на строк 15 днів, 1 місяць, 2 місяці, 3 місяці, 4 місяці, 5 місяців, 6 місяців, 7 місяців, 8 місяців, 9 місяців, 10 місяців, 11 місяців або один рік.

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Договором внутрішнього страхування протягом строку його дії може бути визначений період використання транспортного засобу, що не може становити менш як шість календарних місяців.

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, що підлягають обов'язковому технічному контролю відповідно до [Закону України "Про дорожній рух"](#), укладаються страховиками за умови проходження зазначеними транспортними засобами обов'язкового технічного контролю, якщо вони згідно з протоколом перевірки технічного стану визнані технічно справними.

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом шостим згідно із Законом України від 05.07.2011 р. N 3565-VI)

Договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, що підлягають обов'язковому технічному контролю, укладаються на строк, що не перевищує строку чергового проходження транспортним засобом обов'язкового технічного контролю відповідно до вимог [Закону України "Про дорожній рух"](#).

(пункт 17.1 статті 17 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом України від 05.07.2011 р. N 3565-VI)

17.2. Поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є документом, технічний опис, зразки, порядок замовлення, організації постачання якого затверджуються Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

(пункт 17.2 статті 17 у редакції Законів України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, від 02.10.2012 р. N 5316-VI)

17.3. При укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страхувальник зобов'язаний повідомити страховика про всі діючі договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладені з

іншими страховиками, а також, за вимогою страховика, надати інформацію про всі відомі обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику.

17.4. У разі втрати страхового поліса страховик зобов'язаний протягом семи календарних днів безкоштовно видати дублікат цього поліса на підставі заяви страхувальника. У разі втрати дубліката умови його повторної видачі визначаються договором.

17.5. При укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страховик зобов'язаний безоплатно видати страхувальнику спеціальний знак, що затверджується Уповноваженим органом за поданням МТСБУ, та бланк повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду встановленого МТСБУ зразка, а також перелік представників страховика, уповноважених виконувати функцію такого страховика щодо опрацювання претензій в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі. У разі втрати або використання бланка повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду страховик на підставі письмової заяви страхувальника зобов'язаний безоплатно видати йому новий бланк такого повідомлення.

(статтю 17 доповнено пунктом 17.5 згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV,
пункт 17.5 статті 17 у редакції
Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

17.6. Особливості укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності встановлюються у [порядку](#), визначеному Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

(статтю 17 доповнено пунктом 17.6 згідно із
Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

17.7. МТСБУ може встановлювати єдині умови перестраховання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, які є обов'язковими для членів МТСБУ.

(статтю 17 доповнено пунктом 17.7 згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 18. Дострокове припинення договору страхування з ініціативи страхувальника

18.1. Дія договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності може бути достроково припинена:

18.1.1. за письмовою вимогою страхувальника, про що він зобов'язаний повідомити страховика не пізніше ніж за 30 днів до дати припинення дії договору страхування та надати оригінал поліса страховику;

18.1.2. у разі виходу транспортного засобу з володіння страхувальника проти його волі або знищення транспортного засобу;

18.1.3. з інших підстав, передбачених законом.

(підпункт 18.1.3 пункту 18.1 статті 18 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

18.2. У разі дострокового припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страховик вилучає страховий поліс та анулює його і за умови відсутності виплат страхового відшкодування за цим договором повертає страхувальнику частку страхового платежу, яка обчислюється пропорційно до періоду страхування, що залишився до закінчення строку дії договору, з утриманням, у передбачених законом випадках, понесених витрат на ведення справи, але не більше 20 відсотків цієї частки.

Якщо відмова страхувальника від договору обумовлена порушенням умов договору страховиком, такий страховик повертає страхувальнику сплачені ним страхові платежі у повному обсязі.

(пункт 18.2 статті 18 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 19. Дострокове припинення договору страхування з ініціативи страховика

19.1. Дія договору може бути припинена в односторонньому порядку з ініціативи страховика у разі, якщо виплачена сума відшкодування за чинним договором перевищила агрегатну страхову суму.

Агрегатна страхова сума визначається додаванням страхових сум за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю, та за шкоду, заподіяну майну потерпілих, на одного потерпілого.

(абзац перший пункту 19.1 статті 19 замінено двома
абзацами згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI,
у зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім)

У цьому випадку страховик зобов'язаний письмово повідомити страхувальника протягом 24 годин. Договір вважається дійсним протягом 10 календарних днів з дня надіслання повідомлення щодо припинення договору.

19.2. Пункт 19.2 виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 20. Чинність договору страхування у разі ліквідації страховика

20.1. У разі ліквідації страховика, правонаступника якого встановлено, договори страхування зберігають свою силу до закінчення строку дії такого договору.

20.2. У разі ліквідації страховика за його власним рішенням визначені договором обов'язки цього страховика виконує ліквідаційна комісія.

20.3. У разі ліквідації страховика за рішенням визначених законом органів обов'язки за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності виконує ліквідаційна комісія. Обов'язки страховика за такими договорами, для виконання яких у страховика, що ліквідується, недостатньо коштів та/або майна, приймає на себе МТСБУ. Виконання обов'язків у повному обсязі гарантується коштами відповідного централізованого страхового резервного фонду МТСБУ на умовах, визначених цим Законом.

Стаття 20¹. Чинність договору страхування у разі зміни власника забезпеченого транспортного засобу

20¹.1. У разі зміни власника забезпеченого транспортного засобу договір страхування зберігає чинність до закінчення строку його дії.

20¹.2. У разі відчуження забезпеченого транспортного засобу права та обов'язки страхувальника переходять до особи, яка прийняла такий транспортний засіб у свою власність.

20¹.3. У разі смерті страхувальника - фізичної особи його права та обов'язки за договором страхування переходять до осіб, які одержали забезпечений транспортний засіб у спадщину.

20¹.4. Якщо страхувальник - юридична особа припиняється і встановлюються його правонаступники, права і обов'язки страхувальника за договором страхування переходять до правонаступника.

(Закон доповнено статтею 20¹ згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 21. Забезпечення обов'язковості страхування цивільно-правової відповідальності

21.1. З урахуванням положень пункту 21.3 цієї статті на території України забороняється експлуатація транспортного засобу (за винятком транспортних засобів, щодо яких не встановлено коригуючий коефіцієнт в залежності від типу транспортного засобу) без поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, чинного на території України, або поліса (сертифіката) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеного в іншій країні з уповноваженою організацією із страхування цивільно-правової відповідальності, з якою МТ СБУ уклало угоду про взаємне визнання договорів такого страхування.

Стосовно транспортних засобів, які не беруть участі в дорожньому русі, укладення договору страхування є необов'язковим.

Транспортний засіб має відповідати вимогам, передбаченим пунктом 1.7 статті 1 цього Закону, з моменту взяття ним участі в дорожньому русі на території України.

(абзац третій пункту 21.1 статті 21 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Положення цього пункту не поширюється на осіб, які звільнені від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності згідно з пунктом 13.1 статті 13 цього Закону.

21.2. Контроль за наявністю договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів здійснюється:

Відповідним підрозділом МВС України при складанні протоколів щодо порушень правил дорожнього руху та оформленні матеріалів дорожньо-транспортних пригод;

(абзац другий пункту 21.2 статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.07.2011 р. N 3565-VI)

органами Державної прикордонної служби України під час перетинання транспортними засобами державного кордону України.

21.3. При використанні транспортного засобу в дорожньому русі особа, яка керує ним, зобов'язана мати при собі страховий поліс (сертифікат). Страховий поліс пред'являється посадовим особам органів, визначених у пункті 21.2 цієї статті, на їх вимогу.

21.4. У разі експлуатації транспортного засобу на території України без наявності чинного поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності особа несе відповідальність, встановлену законом.

(стаття 21 у редакції Закону України від 24.09.2008 р. N 586-VI)

Розділ III. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Стаття 22. Відшкодування шкоди, заподіяної третій особі

22.1. При настанні страхового випадку страховик відповідно до страхової суми відшкодовує у встановленому цим Законом порядку оцінену шкоду, яка була заподіяна у результаті дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю, майну третьої особи.

22.2. Відповідно до цього Закону потерпілим, які є юридичними особами, страховиком відшкодовується виключно шкода, заподіяна майну.

22.3. Потерпілому відшкодовується також моральна шкода, передбачена [пунктами 1, 2 частини другої статті 23 Цивільного кодексу України](#). Така шкода відшкодовується у встановленому судом розмірі відповідно до вимог [статті 23 Цивільного кодексу України](#). При цьому страховик відшкодовує не більше ніж 5 відсотків ліміту, визначеного у пункті 9.3 статті 9 цього Закону. Різницю між сумою відшкодування, визначеною судом, та сумою, яка має бути відшкодована страховиком, сплачує особа, яку визнано винною у скоєнні дорожньо-транспортної пригоди.

Якщо судом встановлено відшкодувати потерпілому моральну шкоду, передбачену [пунктами 3, 4 частини другої статті 23 Цивільного кодексу України](#), таке відшкодування у розмірі, визначеному судом, здійснює особа, яку визнано винною у скоєнні дорожньо-транспортної пригоди.

(з [05.02.2013 р.](#) статтю 22 буде викладено у редакції згідно з [підпунктом 13 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI](#))

Стаття 23. Відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю потерпілого

Шкодою, заподіяною життю та здоров'ю потерпілого у результаті дорожньо-транспортної пригоди, є шкода (в тому числі моральна шкода), пов'язана:

- з лікуванням потерпілого;
- з тимчасовою втратою працездатності потерпілим;
- із стійкою втратою працездатності потерпілим;
- із смертю потерпілого.

(з 05.02.2013 р. статтю 23 буде викладено у новій редакції згідно з абзацами другим - восьмим підпункту 14 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 24. Відшкодування шкоди, пов'язаної з лікуванням потерпілого

24.1. У зв'язку з лікуванням потерпілого відшкодовуються обґрунтовані витрати, які пов'язані з доставкою, розміщенням, утриманням, діагностикою, лікуванням та реабілітацією потерпілого у відповідному закладі охорони здоров'я, медичним піклуванням, лікуванням у домашніх умовах та купівлею лікарських препаратів.

24.2. Витрати, пов'язані з лікуванням потерпілого в іноземних державах, відшкодовуються, якщо лікування було узгоджено із страховиком чи МТСБУ.

24.3. Зазначені витрати мають бути підтвержені документально відповідним медичним закладом.

(з 05.02.2013 р. статтю 24 буде викладено у новій редакції згідно з абзацами дев'ятим - чотирнадцятим підпункту 14 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 25. Шкода, пов'язана з тимчасовою втратою працездатності потерпілим

У зв'язку з тимчасовою втратою працездатності потерпілим відшкодовуються не отримані доходи за підтверджений відповідним закладом охорони здоров'я час втрати працездатності. Доходи потерпілого оцінюються в таких розмірах:

для працюючої особи (особи, яка працює за трудовим договором) - неотримана середня заробітна плата, обчислена відповідно до норм законодавства України про працю;

для особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, - неотримані доходи, які обчислюються як різниця між доходом за попередній (до дорожньо-транспортної

пригоди) календарний рік та доходом, отриманим у тому календарному році, коли особа була тимчасово непрацездатною;

для непрацюючої повнолітньої особи - допомога у розмірі, не меншому мінімальної заробітної плати, встановленої чинним законодавством.

Якщо особа була в зазначеному статусі менше вказаних розрахункових термінів, то до уваги береться середньомісячний доход з розрахунку суми сукупного доходу такої особи за попередній до настання страхового випадку календарний рік та доход протягом фактичного терміну (повні місяці) перебування особи в зазначеному статусі.

Стаття 26. Відшкодування шкоди, пов'язаної із стійкою втратою працездатності потерпілим

26.1. У зв'язку із стійкою втратою працездатності потерпілим відшкодовуються доходи, не отримані потерпілим у результаті стійкої втрати працездатності (інвалідності), які не відшкодовуються за рахунок іншого обов'язкового виду страхування.

26.2. Страхове відшкодування за шкоду, пов'язану із стійкою втратою працездатності, виплачується не рідше одного разу на місяць до відновлення працездатності потерпілого.

За умовами договору або за поданням потерпілого до страховика та за погодженням із страховиком страхове відшкодування може бути виплачене у вигляді одноразової компенсації.

26.3. Якщо потерпілий, який навчається на денному (очному) відділенні закладу освіти, в результаті стійкої втрати працездатності не має можливості продовжувати навчання на денному (очному) відділенні, страховиком чи МТСБУ оплачується його навчання на заочному відділенні акредитованого закладу освіти України.

26.4. Якщо потерпілий, у якого настала стійка втрата працездатності, має можливість освоїти одночасно нову професію з метою отримання доходів від праці, яка сумісна з його теперішнім станом здоров'я, страховиком чи МТСБУ оплачується його професійна освіта, що відповідає освіті того ступеня, яка була у потерпілої особи на момент дорожньо-транспортної пригоди.

26.5. Потерпілим, які на момент настання страхового випадку не одержували доходів, у зв'язку із стійкою втратою працездатності відшкодовуються витрати, пов'язані з доставкою, розміщенням, утриманням, діагностикою, лікуванням та реабілітацією потерпілого у відповідному закладі охорони здоров'я, медичним піклуванням, лікуванням та доглядом у домашніх умовах та купівлею лікарських препаратів.

(з 05.02.2013 р. статтю 26 буде викладено у новій редакції згідно з абзацами п'ятнадцятим - двадцять другим підпункту 14 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

(з [05.02.2013 р.](#) Закон буде доповнено статтею 26¹ згідно з [підпунктом 15 пункту 2 розділу I](#) Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 27. Шкода, пов'язана із смертю потерпілого

27.1. Право на отримання відшкодування за шкоду, пов'язану із смертю потерпілого, мають особи, які знаходилися на утриманні потерпілого, та особи, які взяли на себе витрати з поховання.

27.2. У зв'язку із смертю годувальника в результаті дорожньо-транспортної пригоди право на страхове відшкодування мають:

діти (в тому числі усиновлені) - до досягнення ними повноліття;

непрацездатна вдова (вдовець), непрацездатні батьки - до відновлення ними працездатності, а також працездатна вдова (вдовець), якщо у сім'ї є діти віком до восьми років;

інші члени сім'ї, які знаходилися на утриманні потерпілого.

27.3. Страхове відшкодування виплачується, якщо смерть потерпілого в результаті дорожньо-транспортної пригоди настала протягом одного року після дорожньо-транспортної пригоди та є прямим наслідком такої дорожньо-транспортної пригоди.

27.4. У зв'язку із смертю годувальника відшкодовується частина неотриманих доходів потерпілого, яка кожному утриманцю належала б при його житті, за вирахуванням пенсій, наданих утриманцям внаслідок втрати годувальника. [Порядок](#) вирахування відшкодування утриманцям визначає Кабінет Міністрів України.

27.5. Витрати на поховання мають бути обґрунтовані та відшкодовуються при наданні страховику оригіналу свідоцтва про смерть та документів, які підтверджують такі витрати.

27.6. За умовами договору або за поданням одержувачів страхового відшкодування та за погодженням із страховиком таке відшкодування може бути виплачено у вигляді одноразової компенсації.

(з [05.02.2013 р.](#) статтю 27 буде викладено у новій редакції згідно з [абзацами другим - сьомим підпункту 16 пункту 2 розділу I](#) Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 28. Шкода, заподіяна майну

Шкода, заподіяна в результаті дорожньо-транспортної пригоди майну потерпілого, - це шкода, пов'язана:

з пошкодженням чи фізичним знищенням транспортного засобу;

з пошкодженням чи фізичним знищенням доріг, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху;

з пошкодженням чи фізичним знищенням майна потерпілого;

з проведенням робіт, які необхідні для врятування потерпілих у результаті дорожньо-транспортної пригоди;

з пошкодженням транспортного засобу, використаного для доставки потерпілого до відповідного закладу охорони здоров'я, чи забрудненням салону цього транспортного засобу;

з евакуацією транспортних засобів з місця дорожньо-транспортної пригоди.

Стаття 29. Шкода, пов'язана з пошкодженням транспортного засобу

У зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого у порядку, встановленому законодавством, включаючи витрати на усунення пошкоджень, зроблених навмисно з метою порятунку потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, з евакуацією транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди до місця проживання того власника чи законного користувача транспортного засобу, який керував транспортним засобом у момент дорожньо-транспортної пригоди, чи до місця здійснення ремонту на території України. Якщо транспортний засіб необхідно, з поважних причин, помістити на стоянку, до розміру шкоди додаються також витрати на евакуацію транспортного засобу до стоянки та плата за послуги стоянки.

(стаття 29 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

Стаття 30. Шкода, пов'язана з фізичним знищенням транспортного засобу

30.1. Транспортний засіб вважається фізично знищеним, якщо його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим та власник транспортного засобу згоден з визнанням його фізично знищеним. Ремонт вважається економічно необґрунтованим, якщо передбачені згідно з експертизою, проведеною відповідно до законодавства, витрати на ремонт транспортного засобу перевищують вартість транспортного засобу до дорожньо-транспортної пригоди.

30.2. Якщо власник транспортного засобу не згоден з визнанням транспортного засобу фізично знищеним, йому відшкодовується різниця між вартістю транспортного засобу до та після дорожньо-транспортної пригоди, а також витрати по евакуації транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди.

30.3. Якщо транспортний засіб визнано фізично знищеним, відшкодування шкоди виплачується у розмірі, який відповідає вартості транспортного засобу до дорожньо-транспортної пригоди та витратам по евакуації транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди. Право на залишки транспортного засобу отримує страховик чи МТСБУ.

(з [05.02.2013](#) р. статтю 30 буде викладено у новій редакції згідно з [абзацами восьмим - десятим підпункту 16 пункту 2 розділу I](#) Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 31. Шкода, пов'язана з пошкодженням дороги, дорожніх споруд та інших матеріальних цінностей чи їх фізичним знищенням

Шкода, пов'язана з пошкодженням дороги, дорожніх споруд та інших матеріальних цінностей чи їх фізичним знищенням, - це різниця між вартістю відповідного об'єкта до та після дорожньо-транспортної пригоди.

(з [05.02.2013](#) р. статтю 31 буде викладено у новій редакції згідно з [абзацами одинадцятим - дванадцятим підпункту 16 пункту 2 розділу I](#) Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 32. Випадки, коли шкода не відшкодовується

Відповідно до цього Закону страховик або МТСБУ не відшкодовує:

(абзац перший статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

32.1. шкоду, заподіяну при експлуатації забезпеченого транспортного засобу, але за спричинення якої не виникає цивільно-правової відповідальності відповідно до закону;

32.2. шкоду, заподіяну забезпеченому транспортному засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду;

32.3. шкоду, заподіяну життю та здоров'ю пасажирів, які знаходилися у забезпеченому транспортному засобі, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, та які є застрахованими відповідно до [пункту 6 статті 7 Закону України "Про страхування"](#);

32.4. шкоду, заподіяну майну, яке знаходилося у забезпеченому транспортному засобі, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду;

32.5. шкоду, заподіяну при використанні забезпеченого транспортного засобу під час тренувальної поїздки чи для участі в офіційних змаганнях;

32.6. шкоду, яка прямо чи опосередковано викликана чи якій сприяли іонізуюча радіація, викликане довільним ядерним паливом радіоактивне отруєння, радіоактивна, токсична, вибухова чи в іншому відношенні небезпечна властивість довільної вибухової ядерної сполуки чи її ядерного компонента;

32.7. шкоду, пов'язану із втратою товарного вигляду транспортного засобу;

(з 05.02.2013 р. до пункту 32.7 статі 32 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 17 "а" пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

32.8. шкоду, заподіяну пошкодженням або знищенням внаслідок дорожньо-транспортної пригоди антикварних речей, виробів з коштовних металів, коштовного та напівкоштовного каміння, біжутерії, предметів релігійного культу, картин, рукописів, грошових знаків, цінних паперів, різного роду документів, філателістичних, нумізматичних та інших колекцій;

32.9. шкоду, заподіяну в результаті дорожньо-транспортної пригоди, якщо вона відбулася внаслідок масових заворушень і групових порушень громадського порядку, військових конфліктів, терористичних актів, стихійного лиха, вибуху боєприпасів, пожежі транспортного засобу, не пов'язаної з цією пригодою.

(з 05.02.2013 р. статтю 32 буде доповнено пунктом 32.10 згідно з підпунктом 17 "б" пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 33. Дії осіб у разі настання дорожньо-транспортної пригоди, яка може бути підставою для здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати)

33.1. У разі настання дорожньо-транспортної пригоди, яка може бути підставою для здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати), водій транспортного засобу, причетний до такої пригоди, зобов'язаний:

33.1.1. дотримуватися передбачених правилами дорожнього руху обов'язків водія, причетного до дорожньо-транспортної пригоди;

33.1.2. вжити заходів з метою запобігання чи зменшення подальшої шкоди;

33.1.3. поінформувати інших осіб, причетних до цієї пригоди, про себе, своє місце проживання, назву та місцезнаходження страховика та надати відомості про відповідні страхові поліси;

33.1.4. невідкладно, але не пізніше трьох робочих днів з дня настання дорожньо-транспортної пригоди, письмово надати страховику, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ), повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду встановленого МТСБУ зразка, а також відомості про місцезнаходження свого транспортного засобу та пошкодженого майна, контактний телефон та свою адресу. Якщо водій транспортного засобу з поважних причин не мав змоги виконати зазначений обов'язок, він має підтвердити це документально.

33.2. У разі настання дорожньо-транспортної пригоди за участю лише забезпечених транспортних засобів, за умови відсутності травмованих (загиблих) людей, а також за згоди водіїв цих транспортних засобів щодо обставин її скоєння, за відсутності у них ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом

лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, ці водії мають право спільно скласти повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду.

У такому разі водії транспортних засобів після складення зазначеного в цьому пункті повідомлення мають право залишити місце дорожньо-транспортної пригоди та звільняються від обов'язку інформувати відповідний підрозділ МВС України про її настання.

У разі оформлення документів про дорожньо-транспортну пригоду без участі уповноважених на те працівників відповідного підрозділу МВС України розмір страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, не може перевищувати **максимальних розмірів**, затверджених Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

(з 05.02.2013 р. до абзацу третього пункту 33.2 статті 33 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 18 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

33.3. Водії та власники транспортних засобів, причетних до дорожньо-транспортної пригоди, власники пошкодженого майна зобов'язані зберігати пошкоджене майно (транспортні засоби) у такому стані, в якому воно знаходилося після дорожньо-транспортної пригоди, до тих пір, поки його не огляне призначений страховиком (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) представник (працівник, аварійний комісар або експерт), а також забезпечити йому можливість провести огляд пошкодженого майна (транспортних засобів).

Особи, зазначені в цьому пункті, звільняються від обов'язку збереження пошкодженого майна (транспортних засобів) у такому стані, в якому воно знаходилося після дорожньо-транспортної пригоди, у разі якщо не з їхньої вини протягом десяти робочих днів після одержання страховиком (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду його уповноважений представник не прибув до місцезнаходження такого пошкодженого майна.

33.4. У разі оформлення працівниками відповідного підрозділу МВС України відповідних документів про дорожньо-транспортну пригоду вони також встановлюють та фіксують необхідні відомості щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності учасників цієї пригоди і сприяють представникам страховиків (МТСБУ) у проведенні огляду місця дорожньо-транспортної пригоди і транспортних засобів, причетних до неї.

(стаття 33 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 33¹. Сприяння страховику та МТСБУ у розслідуванні причин та обставин дорожньо-транспортної пригоди, яка може бути підставою для здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати)

33¹.1. Страхувальник, інша особа, відповідальність якої застрахована, водій транспортного засобу, причетного до дорожньо-транспортної пригоди, особа, яка має право на отримання

відшкодування (потерпілий), зобов'язані сприяти страховику та МТСБУ в розслідуванні причин та обставин дорожньо-транспортної пригоди, а саме: надати для огляду належний їй транспортний засіб або інше пошкоджене майно, повідомити страховика (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) про всі відомі їй обставини та надати для огляду та копіювання наявні у неї документи щодо цієї дорожньо-транспортної пригоди протягом семи робочих днів з дня отримання нею відповідної інформації або документа. Якщо зазначені особи з поважних причин не мали змоги виконати ці дії, вони мають підтвердити це документально.

33¹.2. На підставі письмового запиту страховика або МТСБУ відповідний підрозділ МВС України зобов'язаний надати йому довідку про дорожньо-транспортну пригоду, **форма та порядок** видачі якої встановлюється Міністерством внутрішніх справ України; заклад охорони здоров'я - довідку про тимчасову втрату працездатності (лікування), форма та порядок видачі якої встановлюється Міністерством охорони здоров'я України, відомості про діагноз, лікування та прогноз хвороби потерпілого, висновки судово-медичної експертизи, а також іншу інформацію, необхідну для вирішення питання щодо здійснення страхового відшкодування або регламентної виплати; медико-соціальна експертна комісія - документи, що підтверджують ступінь втрати професійної чи загальної працездатності потерпілого; суди та правоохоронні органи - копії наявних документів щодо обставин скоєння дорожньо-транспортної пригоди, розміру заподіяної та відшкодованої шкоди.

Зазначені в цьому пункті документи надаються безоплатно.

Строк надання такої інформації (довідок та інших документів) органами державної влади (у тому числі судовими та правоохоронними) та органами місцевого самоврядування, медичними закладами, а також іншими юридичними особами не може перевищувати 30 днів з дня надходження запиту страховика (МТСБУ).

(Закон доповнено статтею 33¹ згідно із
Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 34. Дії страховика та МТСБУ після отримання інформації про дорожньо-транспортну пригоду, яка може бути підставою для здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати)

34.1. Страховик зобов'язаний протягом двох робочих днів з дня отримання повідомлення про настання події, що містить ознаки страхового випадку, розпочати її розслідування, у тому числі здійснити запити щодо отримання відомостей, необхідних для своєчасного здійснення страхового відшкодування.

34.2. Протягом 10 робочих днів з дня отримання повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду страховик (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) зобов'язаний направити свого представника (працівника, аварійного комісара або експерта) на місце настання страхового випадку та/або до місцезнаходження пошкодженого майна для визначення причин настання страхового випадку та розміру збитків.

34.3. Якщо представник страховика (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) не з'явився у визначений строк, потерпілий має право самостійно обрати аварійного комісара або експерта для визначення розміру шкоди. У такому разі страховик (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) зобов'язаний відшкодувати потерпілому витрати на проведення експертизи (дослідження).

34.4. Для визначення причин настання страхового випадку та розміру збитків страховиком та МТСБУ залучаються їх працівники. Страховиком, МТСБУ та потерпілими також можуть залучатися аварійні комісари, експерти або юридичні особи, у штаті яких є аварійні комісари чи експерти.

(стаття 34 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 35. Заява про страхове відшкодування

35.1. Для отримання страхового відшкодування потерпілий чи інша особа, яка має право на отримання відшкодування, протягом 30 днів з дня подання повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду подає страховику (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) заяву про страхове відшкодування. У цій заяві має міститися:

- а) найменування страховика, якому подається заява, або МТСБУ;
- б) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) заявника, його місце проживання (фактичне та місце реєстрації) або місцезнаходження;
- в) зміст майнової вимоги заявника щодо відшкодування заподіяної шкоди та відомості (за наявності), що її підтверджують;
- г) інформація про вже здійснені взаєморозрахунки осіб, відповідальність яких застрахована, або інших осіб, відповідальних за заподіяну шкоду, та потерпілих;
- г) підпис заявника та дата подання заяви.

35.2. До заяви додаються:

- а) паспорт громадянина, а в разі його відсутності інший документ, яким відповідно до законодавства України може посвідчуватися особа заявника, якщо заявником є фізична особа;
- б) документ, що посвідчує право заявника на отримання страхового відшкодування (довіреність, договір оренди, свідоцтво про право на спадщину), у разі якщо заявник не є потерпілим або його законним представником;
- в) довідка про присвоєння одержувачу коштів ідентифікаційного номера платника податку (за умови його присвоєння), якщо заявником є фізична особа;
- г) документ, що підтверджує право власності на пошкоджене майно на день скоєння дорожньо-транспортної пригоди, - у разі вимоги заявника про відшкодування шкоди, заподіяної майну;
- г) свідоцтво про смерть потерпілого - у разі вимоги заявника про відшкодування шкоди, пов'язаної із смертю потерпілого;
- д) документи, що підтверджують витрати на поховання потерпілого, - у разі вимоги заявника про відшкодування витрат на поховання потерпілого;

є) документи, що підтверджують перебування на утриманні потерпілого, його доходи за попередній (до настання дорожньо-транспортної пригоди) календарний рік, розміри пенсій, надані утриманцям внаслідок втрати годувальника, - у разі вимоги заявника про відшкодування шкоди у зв'язку із смертю годувальника;

є) відомості про банківські реквізити заявника (за наявності).

Документи, зазначені у підпунктах "а" - "г" цього пункту, надаються для огляду та зняття копії або в копіях, засвідчених заявником. Страховик та МТСБУ мають право вимагати для огляду оригінали зазначених документів. Решта документів надаються в оригіналі або належним чином оформленій копії. Належно оформленою копією документа є копія, посвідчена органом, установою чи організацією, що його видала, або нотаріально посвідчена або посвідчена особою, якій подається заява про страхове відшкодування.

35.3. Особа, якій подається заява про страхове відшкодування, зобов'язана надавати консультаційну допомогу заявнику під час складення заяви і на вимогу заявника зобов'язана ознайомити його з відповідними нормативно-правовими актами, порядком обчислення страхового відшкодування (регламентної виплати) та документами, на підставі яких оцінено розмір заподіяної шкоди.

(стаття 35 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV,
у редакції Закону України
від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 36. Прийняття рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) страховиком та порядок його виплати

36.1. Страховик (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ), керуючись нормами цього Закону, приймає вмотивоване рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) або про відмову у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати). Рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) приймається у зв'язку з визнанням майнових вимог заявника або на підставі рішення суду, у разі якщо спір про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) розглядався в судовому порядку. Якщо розмір заподіяної шкоди перевищує страхову суму, розмір страхової виплати (регламентної виплати) за таку шкоду обмежується зазначеним лімітом.

(з [05.02.2013 р.](#) до абзацу першого пункту 36.1 статті 36 будуть внесені зміни, передбачені [підпунктом 19 "а" пункту 2 розділу I](#) Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

У разі оформлення документів про дорожньо-транспортну пригоду без участі уповноважених на те працівників відповідного підрозділу МВС України розмір страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, не може перевищувати [максимальних розмірів](#), затверджених Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

36.2. Страховик (МТСБУ) протягом 15 днів з дня узгодження ним розміру страхового відшкодування з особою, яка має право на отримання відшкодування, за наявності документів, зазначених у статті 35 цього Закону, повідомлення про дорожньо-транспортну

пригоду, але не пізніш як через 90 днів з дня отримання заяви про страхове відшкодування зобов'язаний:

у разі визнання ним вимог заявника обґрунтованими - прийняти рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) та виплатити його. Якщо у зв'язку з відсутністю документів, що підтверджують розмір заявленої шкоди, страховик (МТСБУ) не може оцінити її загальний розмір, виплата страхового відшкодування (регламентна виплата) здійснюється у розмірі заподіяної шкоди, оціненої страховиком (МТСБУ). Страховик має право здійснювати виплати без проведення експертизи, якщо за результатами проведеного ним огляду пошкодженого майна страховик і потерпілий досягли згоди про розмір страхового відшкодування і не наполягають на проведенні оцінки, експертизи пошкодженого майна;

(з 05.02.2013 р. абзац другий пункту 36.2 статті 36 буде викладено у новій редакції згідно з підпунктом 19 "б" пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

у разі невизнання майнових вимог заявника або з підстав, визначених статтями 32 та/або 37 цього Закону, - прийняти вмотивоване рішення про відмову у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати).

Якщо дорожньо-транспортна пригода розглядається в цивільній, господарській або кримінальній справі, перебіг цього строку припиняється до дати, коли страховику (у випадках, передбачених статтею 41 цього Закону, - МТСБУ) стало відомо про набрання рішенням у такій справі законної сили.

У разі якщо заява про здійснення страхового відшкодування чи інші документи, необхідні для прийняття рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати), подані з порушенням строку, встановленого цим Законом, строк прийняття рішення про здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати) та його виплату збільшується на кількість днів такого прострочення.

Протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення страховик (МТСБУ) зобов'язаний направити заявнику письмове повідомлення про прийняте рішення.

36.3. У разі якщо відповідальними за заподіяння неподільної шкоди взаємопов'язаними, сукупними діями є декілька осіб, розмір страхового відшкодування (регламентної виплати) за кожну з таких осіб визначається шляхом поділу розміру заподіяної шкоди на кількість таких осіб.

Якщо дорожньо-транспортна пригода сталася за участю декількох транспортних засобів, що перебували у з'єднанні між собою (у складі одного транспортного составу або під час буксирування із застосуванням жорсткого зчеплення чи з частковим навантаженням буксируваного транспортного засобу на платформу або на спеціальний опорний пристрій), виплата страхового відшкодування здійснюється страховиком, який уклав договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо тягача, а в разі якщо цей тягач незабезпечений, регламентна виплата здійснюється МТСБУ.

Якщо водії транспортних засобів скористалися правом, передбаченим пунктом 33.2 статті 33 цього Закону, страховик відшкодовує виключно шкоду, визначену статтями 29 та 30 цього Закону.

36.4. Виплата страхового відшкодування (регламентна виплата) здійснюється безпосередньо потерпілому (іншій особі, яка має право на отримання відшкодування) або погодженим з ним особам, які надають послуги з ремонту пошкодженого майна, сплатили страхове відшкодування за договором майнового страхування (крім регламентної виплати, передбаченої підпунктом "а" пункту 41.1 статті 41 цього Закону), лікування потерпілих та інші послуги, пов'язані з відшкодуванням збитків.

Страховик здійснює компенсацію витрат страхувальника або особи, відповідальність якої застрахована, а МТСБУ компенсує витрати особи, звільненої від цього виду обов'язкового страхування на підставі пункту 13.1 статті 13 цього Закону або відповідальність якої застрахована іноземною страховою компанією відповідно до умов Міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка", за умови, що такі витрати здійснюються за згодою страховика (МТСБУ). У компенсації витрат може бути відмовлено повністю або частково, якщо такі витрати здійснені без попереднього погодження із страховиком (МТСБУ).

Виплата страхового відшкодування (регламентна виплата) здійснюється шляхом безготівкового розрахунку.

36.5. За кожен день прострочення виплати страхового відшкодування (регламентної виплати) з вини страховика (МТСБУ) особі, яка має право на отримання такого відшкодування, сплачується пеня з розрахунку подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діє протягом періоду, за який нараховується пеня.

36.6. Страхувальником або особою, відповідальною за завдані збитки, має бути компенсована сума франшизи, якщо вона була передбачена договором страхування.

36.7. Рішення страховика (МТСБУ) про здійснення або відмову у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати) може бути оскаржено страхувальником чи особою, яка має право на відшкодування, у судовому порядку.

(стаття 36 у редакції Закону
України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 37. Відмова у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати)

37.1. Підставою для відмови у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати) є:

37.1.1. навмисні дії особи, відповідальність якої застрахована (страхувальника), водія транспортного засобу або потерпілого, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на осіб, дії яких пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, вчинені у стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або під час захисту майна, життя, здоров'я. Кваліфікація дій таких осіб встановлюється відповідно до закону;

37.1.2. вчинення особою, відповідальність якої застрахована (страхувальником), водієм транспортного засобу умисного злочину, що призвів до страхового випадку (події, передбаченої статтею 41 цього Закону);

37.1.3. невиконання потерпілим або іншою особою, яка має право на отримання відшкодування, своїх обов'язків, визначених цим Законом, якщо це призвело до неможливості страховика (МТСБУ) встановити факт дорожньо-транспортної пригоди, причини та обставини її настання або розмір заподіяної шкоди;

37.1.4. неподання заяви про страхове відшкодування впродовж одного року, якщо шкода заподіяна майну потерпілого, і трьох років, якщо шкода заподіяна здоров'ю або життю потерпілого, з моменту скоєння дорожньо-транспортної пригоди;

37.1.5. одержання страхувальником повного відшкодування шкоди за договором майнового страхування від особи, яка її завдала.

(з 05.02.2013 р. підпункт 37.1.5 пункту 37.1 статті 37 буде виключено згідно з підпунктом 20 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

37.2. Рішення страховика про відмову у здійсненні страхової виплати повідомляється страхувальнику у письмовій формі з обґрунтуванням причин відмови.

37.3. Незадовільне фінансове становище страховика (МТСБУ) не є підставою для відмови у здійсненні страхового відшкодування (регламентної виплати).

(стаття 37 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 38. Регресний позов страховика та МТСБУ

38.1. Страховик після виплати страхового відшкодування має право подати регресний позов:

38.1.1. до страхувальника або водія забезпеченого транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду:

а) якщо він керував транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

(підпункт 38.1.1 "а" пункту 38.1 статті 38 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

б) якщо він керував транспортним засобом без права на керування транспортним засобом відповідної категорії;

в) якщо він після дорожньо-транспортної пригоди за його участю самовільно залишив місце пригоди чи відмовився від проходження відповідно до встановленого порядку огляду щодо стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, або вжив алкоголь,

наркотики чи лікарські препарати, виготовлені на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником);

(підпункт 38.1.1 "в" пункту 38.1 статті 38 у редакції Закону України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

г) якщо дорожньо-транспортна пригода визначена в установленому порядку безпосереднім наслідком невідповідності технічного стану та обладнання транспортного засобу існуючим вимогам [Правил дорожнього руху](#);

г) якщо він не повідомив страховика у строки і за умов, визначених у підпункті 33.1.2 пункту 33.1 статті 33 цього Закону;

д) якщо страховий випадок настав з використанням забезпеченого транспортного засобу в період, не передбачений договором внутрішнього страхування (при укладенні договору страхування з умовою використання транспортного засобу в період, передбачений договором страхування);

(пункт 38.1 статті 38 доповнено підпунктом 38.1.1 "д" згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

38.1.2. до підприємства, установи, організації, що відповідає за стан дороги, якщо заподіяна у результаті дорожньо-транспортної пригоди шкода виникла з їх вини;

38.1.3. до особи, яка заподіяла шкоду навмисно.

38.2. МТСБУ після сплати страхового відшкодування має право подати регресний позов:

38.2.1. до власника, водія транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, який не застрахував свою цивільно-правову відповідальність, крім осіб, зазначених у пункті 13.1 статті 13 цього Закону;

(підпункт 38.2.1 пункту 38.2 статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

38.2.2. до водія транспортного засобу, який заволодів транспортним засобом за допомогою протиправних дій;

38.2.3. до страховика, якщо забезпечений транспортний засіб, що заподіяв шкоду, було встановлено та страховик був зобов'язаний, але не виплатив страхове відшкодування у порядку, встановленому цим Законом;

38.2.4. до підприємства, установи, організації, що відповідають за стан дороги, якщо заподіяна у результаті дорожньо-транспортної пригоди шкода виникла з їх вини;

38.2.5. до особи, визначеної у пункті 13.1 статті 13 цього Закону, яка причетна до дорожньо-транспортної пригоди, якщо вона керувала транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, а також якщо вона відмовилася від проходження відповідно до встановленого порядку огляду щодо стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, та/або вжила алкоголь, наркотики чи лікарські препарати, виготовлені

на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), та/або вона керувала транспортним засобом без права на керування транспортним засобом відповідної категорії, та/або самовільно залишила місце пригоди.

(пункт 38.2 статті 38 доповнено підпунктом 38.2.5 згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Стаття 38¹. Відповідальність за порушення умов страхування

38¹.1. У разі якщо страховик здійснив страхове відшкодування за шкоду, заподіяну під час використання забезпеченого транспортного засобу, у сфері, що передбачає більше значення коригуючого коефіцієнта, ніж визначено договором страхування, чи водієм, водійський стаж якого є меншим, ніж визначено умовами договору страхування, то особа, відповідальна за шкоду, заподіяну внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, зобов'язана компенсувати страховику 50 відсотків виплаченого страхового відшкодування.

(з 05.02.2013 р. пункт 38¹.1 статті 38¹ буде викладено у новій редакції згідно з підпунктом 21 пункту 2 розділу I Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

38¹.2. У разі якщо невиконання (неналежне виконання) особою, відповідальність якої застрахована, водієм забезпеченого транспортного засобу чи особою, визначеною у пункті 13.1 статті 13 цього Закону, обов'язку, передбаченого пунктом 33¹. 1 статті 33¹ цього Закону, призвело до порушення строку здійснення страхового відшкодування (регламентної виплати), страховик (МТСБУ) має право вимагати від такої особи компенсацію в розмірі 20 відсотків виплаченого страхового відшкодування (регламентної виплати).

(розділ III доповнено статтею 38¹ згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI)

Розділ IV. МОТОРНЕ (ТРАНСПОРТНЕ) СТРАХОВЕ БЮРО УКРАЇНИ

Стаття 39. Моторне (транспортне) страхове бюро України

39.1. Моторне (транспортне) страхове бюро України є єдиним об'єднанням страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам. Участь страховиків у МТСБУ є умовою здійснення діяльності щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

МТСБУ є невідповідною (неприбутковою) організацією і здійснює свою діяльність відповідно до цього Закону, законодавства України та свого Статуту.

Статут МТСБУ затверджується зборами засновників (членів) МТСБУ, погоджується з Уповноваженим органом та реєструється відповідно до вимог законодавства.

МТСБУ не може виступати засновником чи співзасновником юридичних осіб, що займаються підприємницькою діяльністю та/або мають на меті одержання прибутку.

39.2. Основними завданнями МТСБУ є:

39.2.1. здійснення виплат із централізованих страхових резервних фондів компенсацій та відшкодувань на умовах, передбачених цим Законом;

39.2.2. управління централізованими страховими резервними фондами, що створюються при МТСБУ для забезпечення виконання покладених на нього функцій;

39.2.3. забезпечення членства України в міжнародній системі автомобільного страхування "Зелена картка" та виконання загальновизнаних зобов'язань перед уповноваженими організаціями інших країн - членів цієї системи;

39.2.4. збирання необхідної інформації про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності для узагальнення та внесення пропозицій щодо удосконалення механізму здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

39.2.5. співробітництво з уповноваженими організаціями інших країн у галузі страхування цивільно-правової відповідальності, координація обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників та/або водіїв транспортних засобів - нерезидентів у разі в'їзду їх на територію України та власників та/або водіїв транспортних засобів - резидентів - у разі їх виїзду за межі України;

39.2.6. співробітництво з органами Міністерства внутрішніх справ України та іншими органами державної влади з питань обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

39.2.7. розробка зразків страхових полісів і договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, що затверджуються Уповноваженим органом;

39.2.8. надання страховикам інформації щодо страхових випадків стосовно конкретних страхувальників.

Стаття 40. Повноваження МТСБУ

40.1. МТСБУ є гарантом відшкодування шкоди:

на території країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка", заподіяної власниками та/або користувачами транспортних засобів, якщо такі власники та/або користувачі надали іноземним компетентним органам страховий сертифікат "Зелена картка", виданий від імені страховиків - членів МТСБУ;

(абзац другий пункту 40.1 статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

на території України, заподіяної водіями - нерезидентами, на умовах та в обсягах, встановлених законодавством про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності та принципами взаємного врегулювання шкоди на території країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка", за інших обставин, визначених чинним законодавством про цивільно-правову відповідальність.

40.2. У разі якщо МТСБУ відповідно до правил міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка" було здійснене відшкодування шкоди за страховика - члена

об'єднання або за власника та/або користувача зареєстрованого в Україні транспортного засобу, який використовував за кордоном підроблений або змінений у незаконний спосіб страховий сертифікат "Зелена картка" та спричинив дорожньо-транспортну пригоду, відповідні витрати МТСБУ та регламентні виплати з фонду страхових гарантій мають бути компенсовані такими особами МТСБУ в повному обсязі.

(пункт 40.2 статті 40 у редакції Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

40.3. МТСБУ має право залучати аварійних комісарів, експертів або юридичних осіб, у штаті яких є аварійні комісари чи експерти у порядку, встановленому Уповноваженим органом, для визначення причин настання страхового випадку та розміру збитків у випадках, визначених у статті 41 цього Закону.

(статтю 40 доповнено пунктом 40.3 згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, пункт 40.3 статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 17.02.2011 р. N 3045-VI, від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 41. Регламентні виплати з централізованих страхових резервних фондів МТСБУ

41.1. МТСБУ за рахунок коштів фонду захисту потерпілих відшкодовує шкоду на умовах, визначених цим Законом, у разі її заподіяння:

а) транспортним засобом, власник якого не застрахував свою цивільно-правову відповідальність, крім шкоди, заподіяної транспортному засобу, який не відповідає вимогам пункту 1.7 статті 1 цього Закону, та майну, яке знаходилося в такому транспортному засобі;

(підпункт "а" пункту 41.1 статті 41 у редакції Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

б) невстановленим транспортним засобом, крім шкоди, яка заподіяна майну та навколишньому природному середовищу;

в) транспортним засобом, який вийшов з володіння власника не з його вини, а у результаті протиправних дій іншої особи;

г) особами, на яких поширюється дія пункту 13.1 статті 13 цього Закону;

г) у разі недостатності коштів та майна страховика - учасника МТСБУ, що визнаний банкрутом та/або ліквідований, для виконання його зобов'язань за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

д) у разі надання страхувальником або особою, відповідальність якої застрахована, свого транспортного засобу працівникам міліції та медичним працівникам закладів охорони здоров'я згідно з чинним законодавством.

е) підпункт "е" пункту 41.1 статті 41 виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Регламентні виплати, зазначені у підпунктах "а" - "д" цього пункту, розподіляються в порядку, встановленому президією МТСБУ.

(абзац дев'ятий пункту 41.1 статті 41 у редакції
Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

41.2. МТСБУ за рахунок коштів фонду страхових гарантій відшкодовує шкоду на умовах, визначених цим Законом, у разі її заподіяння:

а) у разі недостатності коштів та майна страховика - повного члена МТСБУ, що визнаний банкрутом та/або ліквідований, для виконання його зобов'язань за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

б) власниками транспортних засобів, якщо такі власники надали відповідним уповноваженим органам інших країн страховий сертифікат "Зелена картка", виданий від імені страховиків - членів МТСБУ, та за умови, що такий страховик не відшкодував шкоду;

(підпункт "б" пункту 41.2 статті 41 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

в) транспортним засобом, зареєстрованим в іншій країні, щодо якого був виданий іноземний страховий сертифікат "Зелена картка", що діяв на день дорожньо-транспортної пригоди на території України. Така регламентна виплата здійснюється на умовах та в обсягах, встановлених законодавством про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та принципами взаємного врегулювання шкоди на території країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка".

(підпункт "в" пункту 41.2 статті 41 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

г) підпункт "г" пункту 41.2 статі 41 виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Регламентні виплати, зазначені у підпунктах "а" та "в" цього пункту, розподіляються рівними частками між повними членами МТСБУ.

41.3. МТСБУ не відшкодовує шкоду потерпілим, якщо вони можуть задовольнити вимоги на підставі договорів інших видів страхування. В таких випадках МТСБУ відшкодовується частина шкоди, яка не компенсована за договорами інших видів страхування.

(статтю 41 доповнено пунктом 41.3 згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

41.4. МТСБУ за рахунок коштів відповідного централізованого страхового резервного фонду здійснює оплату послуг осіб, залучених для встановлення причин, обставин подій, за якими може бути проведена регламентна виплата, та розміру заподіяної внаслідок них шкоди, а також банківських витрат МТСБУ при здійсненні регламентних виплат.

(статтю 41 доповнено пунктом 41.4 згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV,
пункт 41.4 статті 41 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3045-VI,
у редакції Закону України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 42. Фінансове забезпечення діяльності МТСБУ

Фінансування статутної діяльності МТСБУ здійснюється за рахунок внесків страховиків - членів МТСБУ, а також за рахунок пасивних доходів від тимчасово розміщених коштів цього фонду та інших джерел, не заборонених законодавством, у порядку, визначеному Статутом МТСБУ, та в обсягах, передбачених кошторисом, що затверджується президією МТСБУ.

Стаття 43. Фонди МТСБУ

(назва статті 43 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

43.1. Для забезпечення виконання зобов'язань членів МТСБУ перед страхувальниками і потерпілими при ньому створюються такі централізовані страхові резервні фонди:

43.1.1. фонд страхових гарантій, призначений для забезпечення платоспроможності МТСБУ під час взаєморозрахунків з уповноваженими організаціями інших країн у галузі страхування цивільно-правової відповідальності, з якими МТСБУ уклало угоду про взаємне визнання договорів такого страхування та взаємне врегулювання питань стосовно відшкодування шкоди. Мінімальний розмір фонду страхових гарантій встановлюється на рівні встановленого [Законом України "Про страхування"](#) мінімального розміру статутного фонду страховика, що займається видами страхування іншими, ніж страхування життя;

43.1.2. фонд захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах (фонд захисту потерпілих), призначений для здійснення розрахунків з потерпілими у випадках, передбачених цим Законом.

43.2. Джерелами формування централізованих страхових резервних фондів є:

43.2.1. базовий та додаткові гарантійні внески у розмірі, визначеному МТСБУ;

(підпункт 43.2.1 пункту 43.2 статті 43 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

43.2.2. відрахування страховиків з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у розмірі, визначеному Координаційною радою МТСБУ;

43.2.3. повернені МТСБУ в регресному порядку кошти за заподіяну у результаті дорожньо-транспортної пригоди шкоду;

43.2.4. добровільні внески та пожертвування.

43.3. Порядок і умови формування централізованих страхових резервних фондів встановлюються положенням про порядок і умови формування централізованих страхових резервних фондів, що затверджується президією МТСБУ та погоджується з Координаційною радою МТСБУ.

43.4. Кошти централізованих страхових резервних фондів, створених при МТСБУ, розміщуються з урахуванням безпечності, прибутковості та ліквідності і мають бути представлені активами таких категорій: грошові кошти на банківських рахунках, банківські депозити (вклади), цінні папери, що емітуються державою.

Рішення про використання коштів централізованих страхових резервних фондів відповідно до встановленої мети приймає дирекція МТСБУ відповідно до положення про централізовані страхові резервні фонди МТСБУ, що затверджується президією МТСБУ за погодженням з Координаційною радою МТСБУ.

Кошти, сплачені страховиками як базовий гарантійний внесок до фонду захисту потерпілих, використовуються виключно для здійснення регламентних виплат, передбачених підпунктом "г" пункту 41.1 статті 41 цього Закону. У першу чергу використовується гарантійний внесок того страховика, для виконання зобов'язань якого він здійснюється.

(пункт 43.4 статті 43 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Кошти, сплачені страховиком як додатковий гарантійний внесок до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, використовуються для виконання зобов'язань такого страховика перед МТСБУ. Кошти, сплачені страховиком як додатковий гарантійний внесок до фонду захисту потерпілих, також можуть використовуватися для виконання зобов'язань такого страховика за внутрішніми договорами страхування перед членами МТСБУ, а сплачений як додатковий гарантійний внесок до фонду страхових гарантій - для виконання зобов'язань цього страховика за договорами міжнародного страхування та правочинами, пов'язаними з перестрахованням його відповідальності за договорами міжнародного страхування.

(пункт 43.4 статті 43 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Забороняються будь-які стягнення з централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, крім пов'язаних з регламентними виплатами, що проводяться відповідно до цього Закону за рахунок такого фонду. У разі банкрутства страховика або його ліквідації залишки коштів, сплачених ним до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, не можуть бути включені до ліквідаційної маси і залишаються у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ.

(пункт 43.4 статті 43 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Кошти, сплачені страховиками до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, є коштами страхових резервів з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів таких страховиків.

(пункт 43.4 статті 43 доповнено абзацом шостим згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

43.5. За рахунок членських внесків страховиків - членів МТСБУ при МТСБУ створюється цільовий фонд, призначений для фінансування діяльності МТСБУ, в тому числі для створення, підтримки та обслуговування єдиної централізованої бази даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Використання коштів з фонду фінансування діяльності МТСБУ здійснюється дирекцією МТСБУ відповідно до кошторису, що затверджується президією МТСБУ.

Про використання коштів цього фонду дирекція МТСБУ звітує щорічно перед Координаційною радою МТСБУ та президією МТСБУ.

43.6. Нагляд за використанням коштів централізованих страхових резервних фондів та цільового фонду фінансування діяльності МТСБУ здійснює Координаційна рада МТСБУ.

Стаття 43¹. Фонд попереджувальних заходів МТСБУ

43¹.1. З метою проведення попереджувальних заходів, спрямованих на підвищення безпеки дорожнього руху та зменшення кількості страхових випадків за обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності, створюється фонд попереджувальних заходів МТСБУ.

43¹.2. Джерелами формування фонду попереджувальних заходів МТСБУ є:

43¹.2.1 відрахування страховиків з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у розмірі, визначеному президією МТСБУ, але не більше ніж 1 відсоток включно від отриманих премій за внутрішніми договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

43¹.2.2 добровільні внески та пожертвування;

43¹.3. Порядок, умови формування та використання коштів фонду попереджувальних заходів МТСБУ встановлюються положенням про цей фонд, що затверджується президією МТСБУ та погоджується з Координаційною радою МТСБУ.

Кошти фонду попереджувальних заходів МТСБУ є коштами МТСБУ, використання цих коштів здійснюється дирекцією МТСБУ. Про використання коштів цього фонду дирекція МТСБУ звітує щорічно перед Координаційною радою МТСБУ та президією МТСБУ.

(Закон доповнено статтею 43¹ згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

Стаття 44. Органи управління та контролю МТСБУ

44.1. Органами управління та контролю МТСБУ є:

загальні збори членів МТСБУ;

Координаційна рада МТСБУ;

президія;

дирекція;

інші визначені Статутом МТСБУ органи.

44.2. Структура, функції, компетенція, порядок формування та роботи органів управління та контролю МТСБУ визначаються Статутом МТСБУ з урахуванням положень цього Закону.

Стаття 45. Загальні збори членів МТСБУ

45.1. Загальні збори членів МТСБУ складаються з усіх страховиків - асоційованих і повних членів МТСБУ та є вищим органом МТСБУ.

45.2. Загальні збори членів МТСБУ скликаються президією МТСБУ не менше двох разів на рік та вважаються повноважними, якщо на них присутні члени МТСБУ, обсяг відрахувань яких до централізованих страхових резервних фондів за останнє календарне півріччя, що передує засіданню загальних зборів, становить більше 50 відсотків від загального обсягу таких відрахувань за той самий період.

45.3. У разі якщо повноважне засідання загальних зборів членів МТСБУ не скликається протягом 210 днів або скликані загальні збори членів МТСБУ не спроможні прийняти рішення, відповідні повноваження загальних зборів виконуються Координаційною радою МТСБУ.

45.4. До компетенції загальних зборів членів МТСБУ належить вирішення таких питань:

- а) визначення основних напрямів діяльності МТСБУ;
- б) внесення змін та доповнень до Статуту МТСБУ;
- в) обрання членів президії МТСБУ;
- г) прийняття страховиків до членів МТСБУ та виключення з членів МТСБУ;
- г) затвердження річних результатів діяльності МТСБУ та висновків ревізійної комісії;
- д) затвердження розміру, порядку та строків сплати членських внесків;
- е) інші повноваження відповідно до Статуту МТСБУ.

Загальні збори членів МТСБУ можуть делегувати свої повноваження, крім зазначених у підпунктах "б", "в" і "г" цього пункту, президії МТСБУ. Статутом МТСБУ можуть бути встановлені інші обмеження щодо делегування повноважень загальних зборів членів МТСБУ.

45.5. Для прийняття рішень з питань, зазначених у пунктах "а", "б", "в" і "д" пункту 45.4 цієї статті, необхідна більшість у 2/3 голосів присутніх на загальних зборах членів МТСБУ. Рішення з інших питань, віднесених до компетенції загальних зборів членів МТСБУ, приймаються простою більшістю голосів присутніх на загальних зборах членів МТСБУ.

45.6. При вирішенні будь-яких питань загальними зборами членів МТСБУ кожен член МТСБУ має один голос, крім випадків, передбачених цим Законом.

Стаття 46. Координаційна рада МТСБУ

46.1. Координаційна рада МТСБУ є органом, що здійснює нагляд та контроль за діяльністю МТСБУ.

До компетенції Координаційної ради МТСБУ належить вирішення таких питань:

а) здійснення контролю за виконанням МТСБУ своїх повноважень відповідно до нормативно-правових актів у сфері страхування цивільно-правової відповідальності;

б) внесення загальним зборам членів МТСБУ пропозиції з питань удосконалення діяльності МТСБУ;

в) вирішення у разі потреби питання проведення позачергових ревізійних та аудиторських перевірок фінансово-господарської діяльності МТСБУ;

г) здійснення тимчасового виконання функцій загальних зборів членів та президії МТСБУ у випадках, передбачених цим Законом;

г) забезпечення взаємодії МТСБУ з органами виконавчої влади;

д) подання на розгляд Уповноваженого органу та інших органів державної влади пропозиції про вдосконалення нормативно-правових актів, які регулюють питання щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

е) скликання у разі потреби позачергових засідань загальних зборів членів МТСБУ;

є) встановлення розмірів відрахувань з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до централізованих страхових резервних фондів;

ж) погодження призначення дирекції МТСБУ та генерального директора МТСБУ;

з) погодження положень про централізовані страхові фонди МТСБУ;

и) погодження положення про фонд попереджувальних заходів МТСБУ.

(пункт 46.1 статті 46 доповнено підпунктом "и" згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

Координаційна рада не має права втручатися в оперативну діяльність МТСБУ, крім здійснення нею функцій інших органів МТСБУ у випадках, передбачених цим Законом.

46.2. Склад Координаційної ради визначається Статутом МТСБУ.

46.3. Засідання Координаційної ради проводяться у разі потреби, але не рідше одного разу на квартал і скликаються головою ради шляхом письмового повідомлення не пізніше ніж за 7 днів до дня засідання. Засідання Координаційної ради вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менш як 2/3 членів Координаційної ради.

Члени ради беруть участь у роботі Координаційної ради, мають право вносити на її розгляд пропозиції з питань обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та організують підготовку матеріалів для розгляду на її засіданнях.

Якщо член Координаційної ради не має змоги брати участь у засіданні ради у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, службовим відрядженням чи з інших поважних причин, він може надати повноваження своєму представнику з обов'язковим повідомленням про це голови Координаційної ради.

46.4. Рішення Координаційної ради вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала не менш як половина загальної кількості членів Координаційної ради, присутніх на засіданні Координаційної ради. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови Координаційної ради, а в разі відсутності голови ради - голос його заступника.

Рішення Координаційної ради є обов'язковими для виконання іншими органами та посадовими особами МТСБУ. У разі невиконання органом МТСБУ зазначених рішень Координаційна рада може скликати загальні збори членів МТСБУ з питання про відповідальність відповідного органу чи посадової особи МТСБУ.

У разі якщо повноважне засідання Координаційної ради не скликається протягом 120 днів або Координаційна рада не спроможна прийняти рішення з певного питання у вказаний термін, функції Координаційної ради виконуються Уповноваженим органом.

Стаття 47. Президія МТСБУ

47.1. Президія МТСБУ здійснює загальне керівництво діяльністю МТСБУ відповідно до цього Закону, інших нормативно-правових актів, Статуту МТСБУ, рішень загальних зборів членів МТСБУ та Координаційної ради МТСБУ.

47.2. Президія складається з представників семи страховиків - членів МТСБУ, які обираються терміном на один рік з правом переобрання на наступні терміни, у такому порядку:

47.2.1. представники трьох страховиків обираються загальними зборами членів МТСБУ, причому голоси між членами МТСБУ розподіляються пропорційно часткам членів МТСБУ у загальному обсязі відрахувань до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ за останнє календарне півріччя, що передує засіданню загальних зборів;

47.2.2. представники чотирьох страховиків обираються загальними зборами членів МТСБУ, причому кожен член МТСБУ має один голос.

47.3. Президія очолюється президентом МТСБУ, що обирається президією.

47.4. До компетенції президії належить:

а) вирішення будь-яких питань діяльності МТСБУ, крім тих, які належать до компетенції загальних зборів членів МТСБУ і Координаційної ради та дирекції МТСБУ;

б) затвердження кошторису витрат на утримання МТСБУ (в тому числі фонду заробітної плати), штатного розпису МТСБУ;

в) призначення генерального директора та інших членів дирекції МТСБУ за погодженням з Координаційною радою МТСБУ;

г) затвердження, за погодженням з Координаційною радою МТСБУ, положення про порядок і умови формування централізованих страхових резервних фондів, положення про порядок розміщення коштів централізованих страхових резервних фондів та положення про фонд попереджувальних заходів МТСБУ;

(підпункт "г" пункту 47.4 статті 47 у редакції
Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

г) погодження зразків страхових полісів та спеціального знака з Уповноваженим органом; погодження положення про централізовану базу даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, яке затверджується Уповноваженим органом;

(підпункт "г" пункту 47.4 статті 47 у редакції
Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV)

д) скликання засідань загальних зборів членів МТСБУ.

47.5. Засідання президії скликаються президентом не рідше одного разу на місяць. Позачергове засідання президії скликається у будь-який час на вимогу будь-яких двох членів президії. У разі якщо повноважне засідання президії не скликається протягом 45 днів або президія не спроможна прийняти рішення, відповідні повноваження президії виконуються Координаційною радою МТСБУ.

Засідання президії вважається повноважним, якщо на ньому присутні не менше п'яти членів президії. Рішення президії приймаються більшістю голосів присутніх на засіданні президії. У разі рівності голосів голос президента має перевагу.

Стаття 48. Дирекція МТСБУ

48.1. Дирекція МТСБУ здійснює оперативне керівництво діяльністю МТСБУ і очолюється генеральним директором. Генеральний директор призначається президією МТСБУ за погодженням з Координаційною радою МТСБУ. Генеральний директор пропонує кандидатури своїх заступників, які призначаються президією за погодженням з Координаційною радою МТСБУ.

48.2. Генеральний директор може бути у будь-який час відкликаний із своєї посади або відсторонений від виконання своїх обов'язків Координаційною радою МТСБУ або президією МТСБУ за погодженням з Координаційною радою МТСБУ у разі невідповідності його дій вимогам законодавства, Статуту МТСБУ, рішенням загальних зборів членів МТСБУ, президії або Координаційної ради МТСБУ.

48.3. Структура, функції, компетенція, порядок роботи дирекції МТСБУ визначаються Статутом МТСБУ.

Розділ V. ВИМОГИ ДО СТРАХОВИКІВ ТА ЧЛЕНСТВО В МТСБУ

Стаття 49. Умови здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

49.1. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності має право здійснювати страховик, який:

має ліцензію на здійснення даного виду страхування;

є членом МТСБУ.

49.2. Підставами для отримання ліцензії на здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є відповідність **ліцензійним умовам**, що встановлюються Уповноваженим органом та містять вимоги щодо розміру статутного фонду, досвіду роботи на ринку добровільного страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, сформованих страхових резервів, наявності кваліфікованого персоналу та можливостей опрацювання претензій на всій території України.

У разі невідповідності страховика ліцензійним умовам Уповноважений орган має право своїм рішенням тимчасово зупинити дію ліцензії до усунення порушень, виявлених за результатами перевірки. В разі якщо зазначені порушення не будуть усунуті в строки, визначені у рішенні Уповноваженого органу, Уповноважений орган має право анулювати ліцензію такого страховика.

У разі припинення страховиком членства в МТСБУ Уповноважений орган зобов'язаний зупинити дію ліцензії.

(пункт 49.2 статті 49 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

49.3. Страхові агенти мають право здійснювати посередницьку діяльність з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності за умови їх реєстрації в МТСБУ в порядку, встановленому Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

Кваліфікаційні вимоги до страхових агентів, необхідні для здійснення посередницької діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, встановлюються Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

(статтю 49 доповнено пунктом 49.3 згідно із Законом України від 02.06.2011 р. N 3462-VI, пункт 49.3 статті 49 у редакції Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 50. Статус членів МТСБУ

Страховики можуть входити до складу МТСБУ як асоційовані та повні його члени.

Право укладення договорів міжнародного страхування надається тільки повним членам МТСБУ.

Стаття 51. Умови і порядок набуття статусу асоційованого та повного члена МТСБУ

51.1. Страховик має право звернутися до МТСБУ із заявою про набуття членства за умови наявності в нього ліцензії на здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової

відповідальності власників наземних транспортних засобів. Вимоги до заяви встановлюються загальними зборами членів МТСБУ.

Рішення за заявою страховика про надання йому статусу асоційованого члена МТСБУ приймається на найближчих загальних зборах членів МТСБУ, але не пізніше шести місяців з дня подання заяви.

Страховик вважається таким, що прийнятий у члени МТСБУ та набув статусу асоційованого члена, після прийняття МТСБУ рішення про задоволення відповідної заяви страховика, укладення між МТСБУ та страховиком договору про співпрацю щодо внутрішніх договорів страхування, а також сплати цим страховиком вступного внеску до фонду фінансування діяльності МТСБУ, розмір якого встановлюється МТСБУ, та базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих, розмір якого визначається положенням про цей фонд та не може бути меншим за суму, еквівалентну 500 тисячам євро.

МТСБУ не має права відмовити в наданні страховику статусу асоційованого члена МТСБУ, якщо такий страховик відповідає вимогам цього Закону.

(пункт 51.1 статті 51 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

51.2. Пункт 51.2 статті 51 виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

51.3. Страховик - асоційований член МТСБУ має право звернутися до МТСБУ із заявою про надання йому статусу повного члена. Вимоги до заяви встановлюються відповідно до порядку, визначеного [Статутом МТСБУ](#).

Рішення за заявою страховика про надання йому статусу повного члена МТСБУ має бути прийняте на найближчих загальних зборах членів МТСБУ, але не пізніше шести місяців з дня подання заяви.

МТСБУ має право відмовити страховику у задоволенні заяви про надання йому статусу повного члена МТСБУ у разі, якщо він не відповідає вимогам [ліцензійних умов провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів](#).

З метою перевірки фінансового стану страховика та достовірності отриманої від нього звітності МТСБУ може призначити аудиторську перевірку такого страховика. Витрати на проведення аудиторської перевірки страховика здійснюються за рахунок кошторису витрат на утримання МТСБУ. У разі якщо в результаті аудиторської перевірки встановлено факт подання страховиком недостовірної звітності, витрати МТСБУ на аудиторську перевірку компенсуються страховиком.

Страховик - член МТСБУ вважається таким, що набув статусу повного члена, після прийняття МТСБУ рішення про задоволення відповідної заяви страховика, укладення між МТСБУ та страховиком договору про співпрацю щодо договорів міжнародного страхування, а також сплати цим страховиком гарантійного внеску до фонду страхових

гарантій, розмір якого визначається положенням про цей фонд та не може бути меншим за суму, еквівалентну 1 мільйону євро.

(пункт 51.3 статті 51 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

51.4. Повні члени МТСБУ зобов'язані здійснювати виплату страхового відшкодування у разі настання страхового випадку, який спричинили їх страхувальники на території інших держав, з уповноваженими організаціями з страхування цивільно-правової відповідальності яких МТСБУ уклало угоду про взаємне визнання договорів такого страхування. Якщо виплату страхового відшкодування здійснило МТСБУ, повні члени відшкодовують йому цю виплату і сплачують пеню за період від дати виплати, здійсненої МТСБУ, до дати здійснення повним членом компенсаційного платежу на користь МТСБУ, з розрахунку подвійної облікової ставки Національного банку України, що діє у період, за який нараховується пеня.

51.5. Повні члени МТСБУ зобов'язані виконувати вимоги договорів про співпрацю між ними та МТСБУ, а також угод, укладених МТСБУ з уповноваженими організаціями інших країн з страхування цивільно-правової відповідальності.

51.6. Пункт 51.6 статті 51 виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

51.7. У разі ліквідації страховика або визнання його неплатоспроможним (банкрутом) відповідно до закону страховик зобов'язаний передати до МТСБУ всі матеріали щодо укладених ним договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності. При цьому такий страховик зобов'язаний перерахувати до відповідних централізованих страхових резервних фондів кошти в обсягах сум незароблених страхових премій з цього виду страхування.

51.8. Члени МТСБУ зобов'язані сплачувати:

- а) членські внески у розмірі, визначеному загальними зборами членів МТСБУ;
- б) гарантійні та інші внески до фондів МТСБУ, створених відповідно до цього Закону та положень про порядок і умови формування централізованих страхових фондів, а також компенсацію здійснених МТСБУ витрат за зобов'язаннями страховиків.

Розміри базових гарантійних внесків страховика до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ станом на останній день кожного кварталу не можуть бути меншими за розміри, визначені положеннями про ці фонди;

(підпункт "б" пункту 51.8 статті 51 у редакції
Закону України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

- в) відрахування з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до цього Закону.

У разі несвоєчасного внесення платежів до фонду страхових гарантій та фонду захисту потерпілих страховик сплачує на користь МТСБУ пеню у розмірі подвійної облікової

ставки, встановленої Національним банком України, що діє у період, за який нараховується пеня.

51.9. Гарантійні внески, сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, з урахуванням інвестиційного доходу, отриманого від розміщення таких внесків, та з вирахуванням коштів, сплачених МТСБУ, підлягають поверненню страховику за умови, що стосовно нього не здійснюється процедура ліквідації та/або банкрутства. Строк такого повернення з фонду захисту потерпілих становить три роки з дня припинення асоційованого членства страховика в МТСБУ, з фонду страхових гарантій - п'ять років з дня припинення його повного членства в МТСБУ, але не раніше наступного дня після виконання зобов'язань за договорами міжнародного страхування та перестраховування або передачі зобов'язань іншому страховику - повному члену МТСБУ.

У разі якщо стосовно страховика здійснюється процедура ліквідації та/або банкрутства, а також у разі його ліквідації зазначені кошти не підлягають поверненню.

51.10. Страховик, який протягом двох місяців має заборгованість перед МТСБУ щодо сплати у повному обсязі внесків, відрахувань до фондів МТСБУ, створених відповідно до цього Закону, або компенсації витрат, здійснених МТСБУ за його зобов'язаннями, втрачає відповідний статус асоційованого та/або повного члена МТСБУ.

51.11. Норми [Статуту МТСБУ](#) та рішення органів управління МТСБУ, прийняті в межах їхніх повноважень, є обов'язковими для виконання усіма членами МТСБУ та можуть містити додаткові вимоги до страховиків.

У разі порушення членом МТСБУ вимог законодавства, положень [Статуту МТСБУ](#), рішень органів управління МТСБУ або договорів про співпрацю з МТСБУ до такого страховика можуть бути застосовані заходи впливу, визначені Статутом МТСБУ.

51.12. Умови та порядок укладення договорів страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, дія яких поширюється на територію країн - членів міжнародної системи автострахування "Зелена картка", встановлюються страховиками - повними членами МТСБУ в порядку, визначеному [Статутом МТСБУ](#).

(пункти 51.9, 51.10 статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, замінено пунктами 51.9 - 51.12 згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Стаття 52. Припинення членства в МТСБУ

52.1. Членство страховика в МТСБУ припиняється у разі виключення такого страховика із членів МТСБУ або втрати цим страховиком статусу асоційованого члена МТСБУ.

52.2. Виключення страховика з членів МТСБУ та/або позбавлення статусу повного члена МТСБУ здійснюється рішенням загальних зборів членів МТСБУ за поданням дирекції МТСБУ з таких підстав:

а) подання страховиком заяви про припинення членства в МТСБУ або позбавлення статусу повного члена МТСБУ;

- б) відсутність у страховика ліцензії на обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності або її анулювання;
- в) припинення дії договору про співпрацю між МТСБУ та страховиком - членом МТСБУ згідно із законодавством;
- г) виключення страховика - члена МТСБУ з Державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- г) неплатоспроможність (банкрутство) страховика - члена МТСБУ;
- д) ліквідація страховика - члена МТСБУ як юридичної особи;
- е) наявність заборгованості страховика - члена МТСБУ з оплати перестраховальних платежів за договорами перестраховання, укладеними відповідно до вимог МТСБУ, понад шість місяців;
- є) порушення страховиком - членом МТСБУ вимог законодавства, положень [Статуту МТСБУ](#), рішень органів управління МТСБУ або договору про співпрацю з МТСБУ.

52.3. Повне членство страховика в МТСБУ припиняється у разі позбавлення страховика - повного члена МТСБУ такого статусу, втрати цим страховиком статусу асоційованого члена МТСБУ або виключення такого страховика із членів МТСБУ.

52.4. Страховик у разі припинення його членства в МТСБУ втрачає право укладати будь-які договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності. Припинення повного членства в МТСБУ позбавляє страховика права укладати договори міжнародного страхування.

52.5. Страховик, членство (у тому числі повне) якого припинено, зобов'язаний виконати свої зобов'язання згідно з укладеними ним договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

(стаття 52 у редакції Закону
України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

Розділ VI. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ

Стаття 53. Обов'язки відповідних підрозділів МВС України щодо перевірки та контролю обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

(назва статті 53 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.09.2008 р. N 586-VI)

Посадові особи відповідних підрозділів МВС України, що мають право здійснювати контроль за дотриманням правил дорожнього руху, перевіряють документи водія транспортного засобу, які підтверджують наявність чинного договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

(стаття 53 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.09.2008 р. N 586-VI)

**Стаття 54. Обов'язки органів Державної прикордонної служби України
щодо перевірки обов'язкового страхування цивільно-правової
відповідальності при перетинанні транспортним засобом державного
кордону України**

(назва статті 54 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5459-VI)

54.1. Посадові особи відповідних органів Державної прикордонної служби України здійснюють перевірку наявності чинного на території України договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, які перетинають державний кордон України, незалежно від належності та місця реєстрації транспортного засобу.

54.2. Якщо водій транспортного засобу при в'їзді на територію України не може пред'явити документ, який підтверджує наявність чинного на території України договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, подальший рух транспортного засобу допускається лише після укладення відповідного договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Стаття 55. Єдина централізована база даних

55.1. З метою організації обміну інформацією про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності та контролю за його здійсненням створюється єдина централізована база даних, яка містить відомості про чинні та припинені договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, страхові випадки, що мали місце, транспортні засоби та їх власників.

55.2. Оператором єдиної централізованої бази даних є МТСБУ. Користування інформаційними ресурсами єдиної централізованої бази даних є вільним і загальнодоступним, за винятком інформації, яка відповідно до законодавства є інформацією обмеженого доступу.

55.3. Користування інформацією обмеженого доступу здійснюється на безоплатній основі страховиками та МТСБУ, а також органами державної влади відповідно до їх компетенції, яка встановлена законом.

55.4. Перелік інформації, що надається в обов'язковому порядку органами державної влади, страховиками, іншими особами для формування інформаційних ресурсів єдиної централізованої бази даних, порядок надання користувачам інформації, що в ній міститься, органи та організації, відповідальні за збір та обробку вказаних інформаційних ресурсів, а також порядок користування централізованою базою даних та інформацією, отриманою з централізованої бази даних, визначаються в [положенні](#) про єдину централізовану базу даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, яке затверджується Уповноваженим органом за поданням МТСБУ.

(пункт 55.4 статті 55 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

55.5. Створення та утримання централізованої бази даних фінансується за рахунок коштів МТСБУ, джерелом формування яких є членські внески страховиків - членів МТСБУ.

Стаття 56. Інформаційна взаємодія

56.1. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи та громадяни зобов'язані безоплатно надавати на запит страховиків та МТСБУ інформацію, якою вони володіють, у тому числі конфіденційну, з обмеженим доступом та таку, що містить персональні дані, що пов'язана з страховими випадками з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності або з подіями, що були підставою для подання потерпілими вимог про відшкодування шкоди МТСБУ. Відповідні підрозділи МВС України також надають безоплатно страховикам та МТСБУ на їх запити відомості про реєстрацію транспортних засобів, з власниками яких ці страховики укладають договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, дорожньо-транспортні пригоди, що мали місце.

(пункт 56.1 статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 24.09.2008 р. N 586-VI, від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

56.2. Страховики та МТСБУ зобов'язані дотримуватися встановлених законом режиму захисту та обробки конфіденційної інформації, що отримується, а також порядку її використання.

56.3. Страховики зобов'язані надавати відповідним підрозділам МВС України на їх запити відомості про укладені, недійсні та ті, що припинили свою дію, договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

(пункт 56.3 статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 24.09.2008 р. N 586-VI)

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2005 року, крім пункту 21.4 статті 21 та підпункту "а" пункту 41.1 статті 41 цього Закону, які набирають чинності через три місяці з дня набрання чинності цим Законом.

2. Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом.

3. Уповноваженому органу:

а) в шестимісячний термін з дня опублікування цього Закону розробити та затвердити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

б) протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону затвердити план заходів щодо впровадження системи щоденного контролю за формуванням страхових резервів страхових організацій, що мають право укладати договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів.

4. Протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом відрахування страховиків з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності становлять:

а) до фонду страхових гарантій - 5 відсотків з премій, отриманих за міжнародними договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

б) до фонду захисту потерпілих - 5 відсотків з премій, отриманих за внутрішніми договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

5. Протягом двох місяців з дня опублікування цього Закону МТСБУ розраховує актуарним методом на підставі статистичних даних базовий платіж, передбачений пунктом 7.1 статті 7 цього Закону, та подає його на узгодження до Уповноваженого органу. Розмір базового страхового платежу затверджується Уповноваженим органом у термін, не більший за 45 календарних днів з дня подання МТСБУ відповідної пропозиції до Уповноваженого органу. Якщо протягом такого строку Уповноважений орган не затверджує розмір базового страхового платежу, то його розмір встановлюється на рівні 100 гривень.

6. Протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом застосовуються такі коригуючі коефіцієнти до страхових платежів:

Тип коригуючого коефіцієнта залежно від:	Договір I типу	Договір II типу	Договір III типу
I. типу транспортного засобу			
1. легковий автомобіль			
1) до 1600 кубічних сантиметрів	0,71	1,41	0,71
2) 1600 - 2000 кубічних сантиметрів	0,94	1,41	0,94
3) 2000 - 3000 кубічних сантиметрів	1,39	1,41	1,39
4) 3000 кубічних сантиметрів і більше	1,41	1,41	1,41
2. причепа до легкових автомобілів	0,27	0,27	0,27
3. автобуси з кількістю місць для сидіння			
1) до 20 чоловік	3,04	3,58	3,04
2) більше 20 чоловік	3,58	3,58	3,58
4. вантажні автомобілі вантажопідйомністю			
1) до 2 тонн	1,68	1,86	1,68
2) понад 2 тонни	1,86	1,86	1,86
5. причепа до вантажних автомобілів	0,57	0,57	0,57
6. мотоцикли та моторолери			
1) до 300 кубічних сантиметрів	0,27	0,54	0,27
2) 300 кубічних сантиметрів та більше	0,54	0,54	0,54
II. території переважного використання транспортного засобу			
1) місто Київ	1,5 - 1,8	1,5 - 1,8	1,5 - 1,8
2) міста з населенням більше 1 мільйона чоловік	1,2 - 1,5	1,5 - 1,8	1,2 - 1,5
3) міста з населенням 1 мільйон - 500 тисяч чоловік	1 - 1,2	1,5 - 1,8	1 - 1,2
4) міста з населенням 500 - 100 тисяч чоловік	0,8 - 1	1,5 - 1,8	0,8 - 1

5) населені пункти з населенням менше 100 тисяч чоловік	0,5 - 0,8	1,5 - 1,8	0,5 - 0,8
III. сфери використання транспортного засобу			
1) автомобіль, який використовується юридичною особою	1,1 - 1,2	1,1 - 1,2	1,1 - 1,2
2) автомобіль, який використовується фізичною особою	1	1,1 - 1,2	1
IV. водійського стажу осіб, відповідальність яких застрахована за договором			
1) до 1 року	1,2 - 1,5	1,2 - 1,5	1,2 - 1,5
2) 1 - 3 роки	1,2 - 1,5	1 - 1,1	1 - 1,1
3) 3 - 10 років	1,2 - 1,5	1	1
4) більше 10 років	1,2 - 1,5	0,9 - 1	0,9 - 1
V. кількості зазначених у договорі осіб			
1) одна особа			1
2) дві особи			1 - 1,1
3) 3 - 5 осіб			1,2 - 1,4
VI. наявності або відсутності у страхувальника (протягом попереднього року) доведених у судовому порядку спроб страхового шахрайства або випадків, що були підставою для пред'явлення регресного позову згідно із статтею 38 цього Закону			
1) наявність	2	2	2
2) відсутність	1	1	1.

7. Пункт 7 розділу VII виключено

(згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

8. Пункт 8 розділу VII виключено

(пункт 8 розділу VII у редакції Закону України від 22.09.2005 р. N 2902-IV, виключено згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

9. Пункт 9 розділу VII виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

10. Пункт 10 розділу VII виключено

(згідно із Законом України
від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

11. Кошти фонду захисту потерпілих МТСБУ, вільні від зобов'язань, які на момент набрання чинності цим Законом були внесені страховиками до фонду захисту потерпілих МТСБУ, зараховуються пропорційно відрахуванням страховиків як частина гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих, встановленого цим Законом.

11¹. Пункт 11¹ розділу VII виключено

(розділ VII доповнено пунктом 11¹ згідно із
Законом України від 22.09.2005 р. N 2902-IV,
пункт 11¹ розділу VII виключено згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5090-VI)

12. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) абзац перший частини третьої [статті 126 Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до N 51, ст. 1122) доповнити словами "а у випадках, передбачених законодавством, страхового поліса про укладання договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів";

2) в абзаці першому [пункту 21 частини першої статті 11 Закону України "Про міліцію"](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., N 4, ст. 20) після слів "товарно-транспортним документам" доповнити словами "наявність страхового поліса (сертифіката), про укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів";

3) абзац другий частини другої [статті 16 Закону України "Про дорожній рух"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 31, ст. 338; 2003 р., N 29, ст. 233) доповнити словами "а у випадках, передбачених законодавством, страховий поліс (сертифікат) про укладання договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів";

4) у [Законі України "Про страхування"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 7, ст. 50, N 16, ст. 114; 2004 р., N 2, ст. 6):

а) пункт 9 частини першої статті 7 викласти у такій редакції:

"9) страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів";

б) статтю 13 викласти в такій редакції:

"Стаття 13. Об'єднання страховиків

Страховики можуть утворювати спілки, асоціації та інші об'єднання для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм, якщо їх утворення не суперечить законодавству України. Ці об'єднання не можуть займатися страховою діяльністю.

Об'єднання страховиків діють на підставі статутів і набувають прав юридичної особи після їх державної реєстрації. Орган, що здійснює реєстрацію об'єднань страховиків, у десятиденний строк з дня реєстрації повідомляє про це Уповноважений орган.

Страховики, яким дозволено займатися страхуванням авіаційних ризиків, та страховики, яким дозволено займатися страхуванням морських ризиків, можуть створити Авіаційне страхове бюро та Морське страхове бюро, які мають бути юридичними особами, що утримуються за рахунок коштів страховиків.

Страховики, які мають дозвіл на страхування відповідальності операторів ядерних установок за шкоду, що може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, зобов'язані утворити ядерний страховий пул, який має бути юридичною особою, що утримується за рахунок коштів страховиків";

в) статтю 31 після частини першої доповнити двома новими частинами такого змісту:

"Страховики зобов'язані формувати і вести облік страхових резервів у порядку та обсягах, встановлених цим Законом, станом на кожен день.

Установити, що страховики, які мають право укладати договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, формують та ведуть облік страхового резерву збитків, які виникли, але не заявлені, та страхового резерву коливань збитковості в обов'язковому порядку".

У зв'язку з цим частини другу - двадцятку вважати відповідно частинами четвертою - двадцять другою.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

1 липня 2004 року

N 1961-IV

